

HEIDI MATTILA

San Miguel

Janille, Joonalle ja Samille

Heidi Mattila

San Miguel

© 2026 Heidi Mattila

Kannen suunnittelu: Heidi Mattila

Sisuksen taitto: Heidi Mattila

Kustantaja: BoD · Books on Demand,
Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi
Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-33-9206-9

PROLOGI

1993 Sierra de Callosa, Espanja

Veitsi tempaistiin pois käsivarresta. Carla näki veren, mutta ei vielä tuntenut kipua, sillä adrenaliini ryöppysi kehossa. Tuo paskiainen todella puukotti häntä!

– Ymmärrätkö nyt, että olen tosissani? Miehen jääkylmä ääni leikkasi lämmintä vuori-ilmaa.

Kyllä Carla ymmärsi. Ihan jokaisella solullaan. Hän ei silti koskaan olisi voinut kuvitella, että Marti tappaisi hänet.

– Etkö yritä paeta? Teet tämän liian helpoksi minulle.

Carla seisoj yhä jähmettyneenä paikallaan ja tuijotti Martin pimeässä mustilta näyttäviä silmiä. Hän ei ollut koskaan nähnyt niissä niin syvää vihaa. Kipu alkoi lyödä läpi käden haavasta, terävänä ja polttavana. Se sai hänet kääntymään salamanno-peasti ympäri ja pinkaisemaan juoksuun. Vaisto käski unohtaa kivun ja taistelemaan hengestä. Hän haukkoi happea kuin hukkuva. Ylös, ylös, ylös, polkua eteenpäin. Sora rahisi kenkien pohjassa ja Carla kompasteli pieniin kiviin, mutta ei antanut sen hidastaa. Hän kuuli Martin juoksuaskeleet takanaan. Ne olivat aivan liian lähellä. Nouseva rinne vaati veronsa, ja Carla puuskutti entistä enemmän.

– Apua! Apua! hän yritti huutaa niin kovaa kuin jaksoi, mutta ääni särkyi pimeään.

Martin hengitys tuntui jo niskassa. Carla kaatui maahan, kun Marti syöksyi kiinni hänen jalkoihinsa. Samassa hän tunsu puukon uppoavan pohkeeseen kahdesti. Nopea sisään ja ulos, sisään ja ulos. Marti nousi ylös ja jäi odottamaan.

Se leikkii minulla kuin kissa hiirellä, Carla tajusi ja kompuroi seisomaan. Hän yritti yhä juosta, vaikka nyt jalkaankin sattui joka askeleella. Pakokauhu kasvoi kasvamistaan, selviytymisvaisto piti naisen liikkeessä. Keuhkoja poltti, mutta hän jatkoi yhä polkua ylöspäin. Martin ei tarvinnut enää juosta. Kevyt hölkkä riitti. Hän antoi Carlan mennä muutaman metrin edellä – juuri sen verran, että toivo ehti syttyä ja jälleen sammua. Marti nautti naisen pelosta. Tällaista pelkoa kukaan ei ollut hänelle koskaan näyttänyt, ja hän tunsu itsensä Jumalaksi. Hänellä oli valta päättää Carlan hengestä, ja ämmä tiesi sen. Ei se sohvaperuna enää kauaa jaksaisi yrittää paeta.

Marti oli oikeassa. Carlan vauhti hiipui. Askel lyheni ja horjahteli, kunnes hän enää käveli ja lopulta yritti kontata karkuun. Marti katsahti ympärilleen hyväksyvästi. Oltiin tarpeeksi korkealla eikä hänen suunnittelemaalleen paikalle ollut pitkä matka. Hän oli onnistunut erittäin hyvin arvioimaan, kuinka kauan Carla jaksaisi juosta.

– Nouse ylös sieltä maasta! Tajuat itsekin, ettet pääse konttaamalla karkuun, sinä säälittävä paska, Marti sanoi ääni täynnä halveksuntaa.

Carla romahti maahan vatsalleen. Koko keho tärisi. Silmistä valuivat kivun ja epätoivon kyynelät. Hän kuolisi kuitenkin. Sama se, vaikka luovuttaisi heti. Marti tarrasi paidan selkämykseen ja alkoi repiä Carlaa ylös maasta. Kangas kiristyi kaulaa vasten ja olkapään sauma repesi.

– Vähän matkaa vielä eteenpäin, sitten tämä on ohi, hän sanoi ja retuutti naista polkua pitkin.

Carla kompasteli, puuskutti, itki ja vaikersi.

– Älä tee tätä, Marti.

Marti naurahti, mutta ei vastannut. Puhumattomuus oli vielä pelottavampaa tuolle akalle. He lähestyivät Martin valitsemaa paikkaa, jossa vuoripolku muuttui vaikeakulkuiseksi. Kunhan he pääsisivät kivikosta yli, polku kääntyisi jyrkästi oikealle. Vasemmalla odotti suora pudotus alas – pimeys, joka nieli kaiken sisuksiinsa. Jyrkänteen eteen oli pystytetty matala naruaita puutolppineen. Se oli kuitenkin yhtä tyhjän kanssa. Pimeässä kulkija saattoi harhautua liian lähelle reunaa ja siinä kivet olivat petollisia. Polkua käyttävät vaeltajat tiesivät sen, ja alhaalla siitä oli varoituskin. Kerrankos kokematon vaeltaja sinne humpsautaisi.

– Katso näitä maisemia, Marti tokaisi jyrkänteen reunalla.

Carla tuijotti maahan. Kasvot olivat tuskasta vääntyneet ja kyynleet valuivat puroina silmistä. Marti tarttui häntä poskista, puristaen peukalollaan toiselta puolelta ja muilla sormilla toiselta. Carla tunsi nitrilisen kertakäyttöhanskan poskeaan vasten. Silloin hän tiesi Martin suunnitelleen kaiken etukäteen.

– *¡Mira el paisaje!* Katso maisemia! Marti karjaisi ja nosti väkisin Carlan leuan ylös. – Tai no, eihän täällä pimeässä oikein mitään näekään. Etkä ehdi edes katsoa, kun rämähdät kuolleen maahan, mies jatkoi omahyväinen virne kasvoillaan.

Marti nautti vielä hetken Carlan epätoivosta, kunnes työnsi hänet pää edellä kohti kuolemaa. Nainen katosi kirkuen pimeyteen. Marti jäi kuuntelemaan. Huuto loppui kuin veitsellä leikaten. Sitten kaikkialla oli hiljaista. Hän aikoi ensin potkaista yhden puutolpan kumoon, jotta näyttäisi siltä, että joku onneton vaeltaja olisi kompastunut ja pudonnut aidan yli. Hän tuli kuitenkin toisiin ajatuksiin. Mädäntyköön sinne ilman, että kukaan saa koskaan tietää.

Marti kohenteli periksi antanutta narua ja otti sen jälkeen kertakäyttöhanskat pois käsistään. Hän oli suojautunut

tuplahanskoilla kuten kirurgit. Sitten hän napsautti otsalampunsa kirkkaammalle ja lähti rauhallisesti palaamaan polkua takaisinpäin. Vuori-ilma oli voimaannuttavan raikasta. Marti veti syvään henkeä. Carla Moreno Perez oli saanut kunnon opetuksen.

2020 San Miguel de Salinas

Aurinko lämmitti *Plaza Libertadin* kivetykselle kokoontuneita kaupunkilaisia. Se sai vihreisiin univormuihin pukeutuneet Guardia Civilin miehet hikoilemaan, mutta he eivät antaneet sen häiritä. He seisoivat sitkeästi muodostelmassa ja katsoivat määrätietoisesti eteenpäin. Pienellä lavalla oli charmikkaasti harmaantunut, Alicanten maakuntapäämajasta saapunut eversti Alejandro Alonso, jonka kanssa Samuel Gutiérrez oli palvellut vuosikymmeniä sitten Murciaassa. Hän odotti merkkiä, jotta voisi aloittaa puheensa. Median edustajat räpsivät valokuvia.

Hieman syrjemmällä varjossa seisoivat vakavakasvoinen herrasmies. Hän ei hymyillyt eivätkä suuret ruskeat silmät tuikkineet. Ei, sillä hän ei oikeastaan halunnut olla siinä juuri nyt. Hän olisi jannonut jatkaa virassaan, palvella yhä maataan ja kansalaisia, mutta työura oli nyt ohi. Haikeus valtasi Samuel Gutiérrezin mielen, mutta hän ei antanut sen näkyä kylmänviileästä ilmeestään. Nyt ei vetistellä, ei edes viimeisen päivän vuoksi.

Alonso rykäisi mikrofoniin. Juhlayleisö hiljeni.

– *Señoras y señores*, kansalaiset, ystävät, kollegat ja perheet. Olemme täällä osoittaaksemme kiitollisuutta ja kunnioitusta yhdelle Guardia Civilin omistautuneimmista upseereista. Everstilutnantti, *teniente coronel* Samuel Gutiérrez jää tänään virallisesti eläkkeelle neljäkymmenen kahden palvelusvuoden jälkeen.

Yleisö puhkesi ensimmäisiin suosionosoituksiin. Alonso oli hiljaa ja antoi yleisön taputtaa.

– Don Samuel, tänään emme hyvästele teitä vain kollegana, vaan myös ihmisenä, joka on antanut koko elämänsä oikeuden ja järjestyksen puolustamiselle. Palveluksenne aikana olette olleet johtaja, esikuva ja monille täällä isähahmo.

Raivoisa taputus alkoi uudelleen. Samuel oli liikuttunut, mutta pinnisteli kovasti, ettei sitä havaittaisi. Neljäkymmentäkaksi vuotta, hän ajatteli. Elämänmittainen työura. Nyt oli hänen aikansa väistyä ja jättää San Miguel de Salinasin asema muiden hoidettavaksi. Hän saisi tehdä sen ylpeydellä ja tietoisena siitä, että oli varmasti tehnyt kaikkensa.

Paitsi... Niin, Moreno Perezin tapaus. Häpeätahra kunniamerkeillä täytetyssä rintapielessä. Nuori nainen ei saanut hänelle kuuluvaa oikeutta. Samuel puristi huomaamattaan kätensä nyrkkiin ja havahtui, kun nuori kapteeni viittoi häntä kohti lavaa. Hän nousi korokkeelle, laski molemmat kätensä puhujapöntön reunoille, katseli hetken taputtavaa yleisöä ja aloitti oman puheenvuoronsa.

– Kiitos kaikille. Kun astuin ensimmäisen kerran *guardian* univormuun Murciaassa vuonna 1978, en tiennyt, mihin elämäminut kuljettaisi. Mutta nyt, neljä vuosikymmentä myöhemmin, katson taaksepäin kiitollisena. Olen saanut palvella isänmaatani ja tätä yhteisöä, San Miguel de Salinasia, jota olen oppinut kutsumaan kodikseni. Olen kokenut erilaisia aikoja: levottomuutta, muutosta, järjestystä. Mutta kaikista tärkeintä on ollut se yhteys, joka syntyy, kun ihminen puolustaa arvoja: kunnioitusta, rehellisyyttä ja velvollisuutta. En olisi onnistunut ilman työtovereitani. Enkä ilman perhettäni – erityisesti kahta poikaani.

Samuelin katse hakeutui lavan vieressä seisoviin nuoriin miehiin.

– Jorge ja Jorgos, olen ylpeä siitä, että olette valinneet tämän polun. Teidän ja kollegoidenne harteille jätän nyt osaston, jota olen saanut johtaa. En epäile hetkeäkään, etteikö se jatka loistavaa työtä. Ehkä jopa ylittää sen, mitä itse sain aikaan.

Liikutus sai Samuelin katshtamaan käsiinsä, mutta hän koki itsensä nopeasti.

– Lopuksi haluan kiittää teitä, San Miguel. Jokainen tervehdys kadulla, jokainen sana luottamusta – ne ovat tehneet työstäni merkityksellistä. Vaikka ripustan tänään univormuni nauhaan, sydämeni jää tämän yhteisön palvelukseen.

Yleisö puhkesi hurjiin aplodeihin.

– *¡Gracias a todos!* Kiitos kaikille! *¡Y viva la Guardia Civil!*
Eläköön Guardia Civil!

Soittokunta alkoi soittaa tunnusmarssia. Samuelin suupieleen karkasi pieni hymynkare. Hän oli juuri kääntynyt ja poistumassa lavalta, kun Alejandro Alonso ohjasi hänet takaisin paikalleen ja asettui viereen kuuntelemaan soiton loppuun.

– *Teniente coronel Gutiérrez*, Alonso aloitti ja katsoi ystävänsä. – Haluan nyt luovuttaa teille Guardia Civilin kunniakilven, joka myönnetään vain niille, joiden ura on jättänyt lähtemättömän jäljen yhteisöönsä.

Lavalle astui vihreäasuinen vanhempi upseeri, joka ojensi Alonsolle tummanvihreän laatikon. Alonso otti sen vastaan ja laski puhujapöntön kannelle. Laatikosta hän nosti kultareunaisen laatan, näytti sitä ensin yleisölle ja ojensi sitten Samuelille. Samuel ymmärsi, että nyt täytyisi pitää uusi puhe – improvisoiden, sillä hänellä ei ollut aavistustakaan tästä.

– Olen saanut palvella maata, josta olen ylpeä. Olen seissyt rinnallanne kriisin, tulvan, metsäpalon ja hiljaisen yön partioiden aikana. Olen nähnyt Espanjan muuttuvan. Ja samalla olen itse muuttunut. Emme aina saa vastauksia, joita kaipaamme. On asioita, jotka jäävät varjoon – olosuhteiden, painostuksen

tai yksinkertaisesti ajan vuoksi. Luulen, että jokaisella upseerilla on yksi tapaus, joka jää vaivaamaan. Minullakin on sellainen.

Yleisö hiljeni, ilmassa väreili uteliaisuus. Hemmetti vieköön, ei pitänyt ottaa Moreno Pereziä esiin, Samuel soimasi itseään. Hän yritti kuitenkin paikata hairahduksensa.

– Opin silloin, että totuus ei aina löydä tietään pöytäkirjoihin. Mutta meidän tehtävämme on pitää huoli, että jonain päivänä se vielä tulee julki.

Hän vilkaisi poikiaan. Molemmat seisoivat univormuissaan, vakavina.

– Työ ei ole vain sääntöjen seuraamista. Se on myös oikeuden etsimistä – silloinkin, kun kukaan muu ei halua katsoa totuutta silmiin, Samuel jatkoi. – San Miguel, jätän tehtäväni rauhallisin mielin, sillä olette yhä parhaissa mahdollisissa käsissä.

Yleisö taputti taas. Ei seremonian takia, vaan ihmiselle, joka ei koskaan lakannut välittämästä. Samuel poistui lavalta, halasi isällisesti molempia poikiaan ja käveli takaisin varjoon, jossa vaimo Pamela odotti häntä hymyillen, ilon kyynel silmäkulmassaan.

1

2025

Karla katsoi aurinkolasiensa läpi sinistä, täysin pilvetöntä taivasta. Hän kouraisi käsillään hienoa rantahiekkaa ja antoi sen valua putouksena sormien välistä takaisin maahan. Selkärankaa pitkin valuva hikinoro kertoi, että oli aika käydä uimassa. Hän vilkaisi kelloa. Siitä oli jo tunti, kun hän viimeksi rasvasi itsensä. Hikinoro oli oikeassa. Oli aika käydä vilvoittelemassa. Karla nousi istumaan ja vilkuili ympärilleen. Yhtään epäilyttävän näköistä tyyppiä ei näkynyt. Ensimmäistä kertaa yksin lomalla ja hän epäili heti, että rantakassi ryöstetään. Hän hymähti ja muistutti itseään, ettei mukana ollut muuta arvokasta kuin pankki- ja bussikortti puhelimen kuoressa. Ne sujahtivat vedenkestävään kaulakoteloon, joka roikkui visusti kaulassa. Jos joku halusi varastaa rantapyyhkeen, topin, shortsit, sandaalit ja arvottoman rantakassin, niin vieköön tarpeeseensa.

Karla nousi ketterästi, loi vielä kerran silmäyksen tavaroihinsa ja suuntasi sitten päättäväisesti kohti merta. Välimeri oli tänään tyyni ja toi vain pienen pieniä aaltoja rantaan. Playa del Cura oli hänen suosikkirantansa kaikista Torreviejan rannoista. Eilen hän loikoili aallonmurtajalla kuuntelemaan aaltojen

loisketta kiviä vasten, tänään levitti pyyhkeensä rantaan ja antoi sormien ja varpaiden kaivautua kuumaan hiekkaan. Veden liplatus, vieno suolan tuoksu, palmujen humina ja auringon lämpö toivat muistoja lapsuuden matkoista.

Hän astui rantaveteen, varpaat upposivat hiekkaan. Ohitse juoksi kaksi pikkupoikaa, ja Karla sai osansa jaloista lentävistä vesipisaroista. Lasten äiti käski englanniksi poikia olemaan kas-
telematta muita, mutta Karla vain hymyili. Viilentävät pisarat tuntuivat hyvältä hänen auringon paahtamalla ihollaan. Vielä yksi vilkaisu tavaroihin, sitten hän kahlasi vyötärön syvyyteen ja pulahti veteen.

Isä oli edellisvuonna ostanut pienen asunnon läheisestä San Miguel de Salinasin kaupungista. Silloin hän oli käynyt isänsä kanssa asuntoa katsomassa, mutta oli nyt ensimmäistä kertaa lomalla täällä. Ensimmäinen kerta ilman vanhempia ja ensimmäinen kerta, no, yksin. Karlan kihlatun oli ollut tarkoitus lähteä mukaan, mutta kolme viikkoa ennen matkaa kihlaus purettiin. Kuinka nöyryytetyksi ja petetyksi saattoikaan itsensä tuntea. Karla päätti heti, ettei anna pettämistä anteeksi, vaan polut erkanisivat välittömästi toisistaan. Mutta kyllä se sattui. Sattui ihan helkkaristi. Varsinkin, kun pettäminen tapahtui hänen pitkäaikaisen ystävänsä kanssa. Hän ei sietänyt nähdä kumpakaan mätäpaisetta silmissään, joten sekä Luojaa että isän ostamaa kämppää oli kiitelty moneen otteeseen ennen lentokoneeseen nousua. Hän nuolisi haavansa Espanjan auringon alla ja palatessaan aloittaisi puhtaalta pöydältä.

Kun Karla oli viilentänyt itseään tarpeeksi meressä, hän oli saanut kyllikseen rantaelämää tälle päivälle. Vatsa mourusi ruokaa, vesikin alkoi loppua pullosta. Olisi parempi suunnata kohti väliaikaista kotia. Hän kuivatteli hetken auringossa, kuivasi vaaleaa polkkatukkaansa pyyhkeellä ja katseli lasten

ilakointia rantavedessä. ”*Massage?*”, huuteli thaimaalaisnainen lähestyessään, mutta Karla pudisti päätään ja tehosti kieltäytymistä kädellään. Hän päätti sittenkin käydä ensin kahvilassa syömässä jotain pientä, huristella sitten bussilla Migueliin ja käydä illemmalla kaupassa siestan jälkeen. Kesäkurpitsa-lasagne tekisi nyt poikaa, Karla ajatteli pukiessaan t-paidan ylleen.

Rantapaseolla liikkui ihmisiä molempiin suuntiin. Joku vilahti ohitse sähköskuutilla, muutama pappamopoilija puolestaan körötteli hiljakseen. Äidit työnsivät rattaita, pariskunnat kulkivat käsi kädessä, lenkkeilijät hölkkäsivät ja koiranulkoiluttajat pyyhälsivät rennosti eteenpäin. Kesä oli tuonut Torreviejaan turistien lisäksi paikalliset lomailijat ja kaupungin väkiluku triplautui hujauksessa. Karla viihtyi silti paremmin rauhallisemmassa San Miguelissa. Varsinkin yöt olivat hiljaisempia kuin Torreviejassa.

Askeleet veivät Paseo Juan Aparicion päästä hippikujan läpi kohti kahvilaa, jonka hän oli sattumalta löytänyt toissa päivänä kävellessään ilman sen kummempaa määränpäättä kaduilla. Ihana, turkoosinsävyinen Coffee & Toffee oli gluteeniton kahvila. Karlalla ei ollut sukurasitteesta huolimatta todettu keliakiaa, mutta hän oli jo vuosia sitten havainnut, ettei vatsa sietänyt samalla tavalla ruista tai vehnää. Hän valitsi nykyään gluteenitoman vaihtoehdon lautaselleen silloin, kun se oli mahdollista.

– *Buenas*, Karla huudahti astuessaan sisään ja suunnatesaan tiskille.

– *¡Hola, buenas! ¿Qué tal, señorita?* vastasi nuorehko nainen tiskin takaa.

Karla valitsi pinaattipasteijan ja palan chorizopiirakkaa, ja siirtyi istumaan suomalaiseen tapaan kauimmaiseen nurkka-pöytään. Hän selaili puolihuolimattomasti somea, kun havaitsi virkapukuisen poliisin astuvan ovesta sisään. Vaistomaisesti

Kuinka selvittää murha, josta ei löydy todisteita? Samuel Gutiérrez, Guardia Civilin vanha poliisipäällikkö, ei pääse eläkkeelläkään eroon ammatillisesta vaistostaan. Oliko Carla Morenon kuolema sittenkään luonnollinen?

Kaikki pahuus keskuudessamme ei ole näkyvää. Se, mikä näyttää ulospäin harmittomalta, voi olla kaikkein pahinta.

Psykologinen romaani sijoittuu Espanjaan; San Miguel de Salinasin kaupunkiin, Torreviejan rannoille ja Sierra de Callosan vuoristomaisemiin.

*Vanha tuulimyllyn jäännös seiso i aikaa uhmaten
mäennyppylän päällä. Näytti kuin jättiläinen olisi
haukannut pyöreän tornin yläosasta palan pois.
Sisäänkäynti oli muurattu umpeen. Siinä se seistä
kökötti ja näki kaiken. Mutta torni ei osannut puhua,
ja se oli Martin onni.*

